

A SECURIȚATE

NUMĂRUL 38

APRILIE 2026

CREATORII DE LUNA ACEASTA

- 03 CAPITOLUL DE POEZIE
- 04 „Dealul” – Petru Roșca
- 05 „Speranța” – Raris - Andrei Elinescu
- 06 „Resurrection” – Denisa - Andreea Mirodone
- 07 ARTICOLELE LUNII
- 08 „Ațașamentul - legătură emoțională sau dresaj?” – Andreea - Denisa Mirodone
- 10 „În jurul lumii...” – Ariana Monica Bădicioiu
- 12 „Joburi care încă nu există (dar deja prind contur)” – Corina Neagu
- 15 „Seva românească - Nobel-ul uitat” - Maria Soare
- 18 „Estetica prezenței: o scrisoare către timpul regăsit” – Cristina Lazăr
- 22 „Dincolo de manual: educația economică de la teorie la competență” – Tabita Nicoleta Alexandru

POEZIE

Poezia reprezintă umanitatea, conectând toate aspectele vieții prin versuri.

DEALUL

AUTOR

ROȘCA PETRU

Un cer bătrân și-o Cruce
Veghează-n tăcere - tăcut;
Peste povești și legende duse
De timp, de neînfrânt trecut.

E dealul unei îndrăzniri
Ce-a sfidat uitarea grea,
Clădind din simple năzuinți
Credințe ce nu vor cădea.

Aici, unde vieți s-au frânt
Sub legământ neschimbător,
De glie, de neam și de pământ,
De dor adânc și vis arzător.

Se simte-n aer pasul lor,
Ecou din lupte și destin -
Moștenim din al lor fior
Puterea de a fi deplin.

De la Ștefan cel Mare, veghetor
prin veac,
Ne-a rămas nu doar un nume,
Ci graiul viu, un sfânt iatac
Și-o credință peste lume.

SPERANȚA

AUTOR

ELINESCU RARIS-ANDREI

Speranța

Am fugit să mă ascund departe
Și m-am oprit în cel mai adânc hău.
Așteptam sentimentul sinistru de moarte,
Timpul fiind singurul meu călău.

Dar o rază de lumină și-a făcut cărare,
A sfidat toate legile fizicii și a ajuns
Să se oprească lângă mine cu o fulgerare
Care-mi părea că așteaptă un răspuns.

"Doamne, raza asta vine de la Tine
Sau să fie oare alt șiretlic care provine
De la necuratul care îți bate joc de mine
Și îmi atacă valorile moralei creștine?"

"Raza asta nu-i a noastră, ci a ei."
Iubirea și puritatea ei au devenit lumina
Menită să mă găsească, să-mi fie temei,
Eu sunt poetul sortit la pieire și ea,
eroina.

RESURRECTION

AUTOR

MIRODONE DENISA-ANDREEA

Și-a crescut o floare albă
Printre cărări și buruieni,
Și-am vrut s-o rup,
Dar nu am luat-o,
Că a venit iarna
Și a murit.
Am plâns în locul unde a fost,
Cu lacrimi am udat pământul,
Am așteptat atâtea nopți
Și, ușor-ușor, am revăzut-o.
Apoi i-am rupt încet tulpina,
Am pus-o între două foi,
Acum dețin o floare rară,
Vorbesc cu ea și-mi dă fiori.
Nu mai cutreier printre văi,
Printre cătune și apus,
Eu mi-am găsit o mândră floare
Și-n noaptea vieții mi-a pătruns.

ARTICOLELE LUNII

ATAȘAMENTUL - LEGĂTURĂ EMOȚIONALĂ SAU DRESAJ?

MIRODONE DENISA-ANDREEA

foto: @ichikawa_zoo via X)

În urma scroll-ului pe rețelele de socializare, la începutul lunii februarie, era inevitabil să nu vă apară un videoclip cu puiul de maimuță denumit Punch, însoțit în permanență de jucăria lui de pluș. Probabil v-a provocat un sentiment de empatie sau pur și simplu vi s-a părut drăguț, dar, ca orice trend care apare în social media, ușor apare și dispare.

Ce legătură poate avea cazul acestui pui cu psihologia? Sau vă gândiți că este doar instinct, poate chiar un dresaj, să stea în permanență cu jucăria lui? În continuare, vă voi prezenta ce presupune acest caz în profunzime.

Punch trăiește în Japonia, la Zoo-ul din Ichikawa. Macacul japonez, cunoscut și ca „maimuța de zăpadă”, este singura specie de primat (în afară de om) care trăiește în regiuni cu ierni reci. Punch a fost separat de habitatul său, deoarece mama lui l-a abandonat. Fără formarea unui atașament securizant și fără o figură maternă în viața lui, acesta manifesta, conform îngrijitorilor, frică și anxietate.

Probabil vă întrebați ce rol are jucăria de pluș și cum poate aceasta înlocui o ființă. Ei bine, contribuțiile psihologului Harry Harlow vă pot ajuta să înțelegeți mai bine acest fenomen.

Cercetările, considerate nealiniată standardelor actuale, realizate de Harry Harlow asupra deprivării materne și izolării sociale în anii 1950-1960, au analizat legăturile timpurii dintre mamă și copil. Printr-o serie de experimente, Harlow a arătat cum se formează aceste relații și cât de puternic influențează comportamentul și dezvoltarea puilor.

Într-o variantă a experimentului, puii de maimuță au fost separați de mamele lor biologice și crescuți de mame surogat. Aceștia erau plasați în cuști unde existau două „mame” artificiale din sârmă: una oferea hrană, având atașată o sticlă de lapte, iar cealaltă era acoperită cu un material moale.

Deși puii mergeau la mama de sârmă pentru a se hrăni, își petreceau cea mai mare parte a timpului lângă cea acoperită cu material textil. Atunci când erau speriați, se refugiau la aceasta pentru confort și siguranță.

Rezultatele experimentului au evidențiat faptul că atașamentele timpurii se bazează în principal pe afecțiune și protecție oferite de îngrijitor, nu doar pe satisfacerea nevoilor de hrană.

Harlow a concluzionat că teoria dominantă a atașamentului, care lega relația mamă-copil exclusiv de hrană, nu era validă. Această idee teoretică - mai mult decât simpla extindere a rezultatelor experimentale - a contestat perspectivele existente și a deschis calea unor noi moduri de a înțelege atașamentul. Prin contribuția sa, a schimbat semnificativ felul în care este privită relația dintre mamă și copil, iar acest lucru rămâne esențial.

Astăzi, apar probleme de etică și moralitate privind modul de desfășurare al acestor experimente (separarea puilor de mamă la naștere), însă, în cazul lui Punch, aceasta a fost realitatea. El prezintă un stil de atașament anxios-ambivalent, caracterizat prin frica de abandon și nesiguranță constantă.

Astfel, puiul de maimuță nu este supus unei condiționări. Spre exemplu, nu primește hrană doar dacă ține jucăria în apropiere. În schimb, în experimentul lui Pavlov, acesta a asociat un sunet cu hrana: după repetări succesive, câinele a început să saliveze la auzul sunetului, chiar și în absența mâncării.

În ciuda nesiguranței pe care o trăiește, în data de 5 martie au apărut vești bune de la îngrijitori: Punch a început să stea mai puțin lipit de plușul său și să socializeze cu maimuțele adulte.

În concluzie, cu fiecare trend care ne trece rapid prin fața ochilor și dispare la fel de repede, este important să înțelegem că ființa din acel videoclip are o poveste și trăiește experiențe reale.

ÎN JURUL LUMII...

ARIANA MONICA BĂDICIOIU

Nu este o noutate faptul că tinerilor din generația Z le place să călătorească și să descopere cât mai mult lumea. Făcând parte din această generație, pot admite că nu doar lumea, la nivel macro, ni se pare fascinantă, cât și cea la nivel micro. Altfel spus? O țară nouă pe care o vizitezi se poate conecta cu tine mai repede decât ai crede, este de ajuns ca persoana potrivită să îți spună câteva lucruri impresionante, nu neapărat cunoscute de întreaga lume, să îți arate și obiective turistice neintegrate în itinerariu, să îți prezinte locuri cunoscute adesea de localnici, dar și evenimente puțin cunoscute. Toate acestea îți pot face vacanța mult mai bună, prin simplul fapt că nu te mai simți doar un turist, ci o parte a țării respective.

Ghizii sunt persoane foarte importante în crearea legăturii dintre turist și vacanța sa, deoarece pentru turiști o vacanță înseamnă mai mult, cu mult mai mult, decât o simplă plimbare sau călătorie. Într-o vacanță se pot întâmpla multe, iar cum turistul nu este pe deplin relaxat până nu ajunge cel puțin la vama statului său sau în destinația aleasă, ghizii au o responsabilitate uriașă. Misiunea ghizilor este de a menține un echilibru constant în relația cu turistul și atracțiile turistice. Practic este un manager, un bun negociator, ce trebuie să îl ajute pe călător să își îndeplinească scopul vacanței, dar și să fie pregătit să acționeze mereu pentru siguranța acestuia.

Dar, în lipsa ghidului putem avea o vacanță reușită? Sigur! Fie că alegi să călătorești cu un ghid sau individual, ține minte că nu doar fotografiile pentru Insta contează! Contează să te simți bine, în primul rând, apoi vin celelalte lucruri. De aceea am creat o listă de strategii pe care o poți include în planificarea viitoarei tale excursii, vacanță sau călătorie.

- la-ți puncte de reper clare, notează-ți pe un carnetel datele cele mai importante, precum hotelul la care stai, adresele locurilor de plecare, numere de telefon de la hotel sau ale altor persoane din grup, asta dacă sunteți mai mulți. Se poate întâmpla să rămâi fără baterie la telefon, baterie externă sau mai rău, pot să îți fie furate. Uneori, oricât de atenți suntem cu lucrurile noastre, se pot întâmpla și accidente, așa că este mai bine să fii pregătit.
- Urmărește pagini locale pe perioada vacanței, de acolo poți să îți iei cele mai importante informații și să descoperi și lucruri mai puțin știute.
- Pentru o mâncare mai gustoasă și mai apropiată de cea locală, caută terase, restaurante sau taverne destinate localnicilor. Acestea nu se află de obicei în jurul marilor obiective, ci sunt mai ascunse de văzul lumii aflate în trecere.
- Dacă ajungeți în locuri noi și nu știți ce să vizitați, alegeți un punct mai îndepărtat pe hartă, până la care să ajungeți cu un mijloc de transport în comun (de exemplu, în Veneția utilizați bărcile destinate transportului în comun sau în Paris – metroul). De la acel punct întoarceți-vă pe jos până la cazare sau până la punctul de plecare.
- Planifici o vacanță? Caută ofertele agențiilor de turism, vezi hotelul, itinerariul, perioadele și mijlocul de transport, apoi rezervă-ți de unul singur biletele și cazarea la aceleași obiective.
- Dacă sunteți un grup, apelați la un ghid local pentru a beneficia de oferte la multe dintre obiective.

O vacanță reușită nu trebuie să coste întotdeauna foarte mult, ci doar trebuie foarte bine organizată, având grijă la câteva detalii

JOBURI CARE ÎNCA NU EXISTĂ (DAR DEJA PRIND CONTUR)

CORINA NEAGU

Ai observat vreodată cât de complicate au devenit titlurile joburilor? Când dai scroll pe LinkedIn, întâlnești denumiri care sună impresionant, dar nu îți spun clar ce face persoana respectivă. În spatele acestor titluri pompoase se află, de fapt, o piață a muncii în continuă schimbare, în care apar constant roluri noi.

Tehnologia nu mai schimbă doar modul în care lucrăm, începe să rescrie regulile pieții muncii. Automatizarea și inteligența artificială înlocuiesc unele joburi, dar în același timp creează altele noi, despre care alte generații ar fi zis că par scoase dintr-un roman distopic. Astfel, fără adaptabilitate riști să rămâi în urmă destul de repede, în contextul în care apariția unor meserii noi este o

consecință firească a progresului tehnologic.

Aceste schimbări nu sunt doar observații personale sau tendințe de pe internet ci sunt studiate și la nivel global. Un exemplu relevant este raportul Future of Jobs[1], realizat de World Economic Forum în 2025, care analizează modul în care tehnologia influențează locurile de muncă la nivel mondial. Raportul se bazează pe date de la sute de companii și milioane de angajați. Concluzia? Unele joburi dispar, altele se transformă, iar altele apar de la zero. Nesurprinzător, printre domeniile care vor crește semnificativ se numără tehnologia, inteligența artificială, securitatea cibernetică și energia verde. Dar partea cu adevărat interesantă nu e tehnologia

în sine, ci ritmul schimbării: piața muncii evoluează mai rapid ca niciodată.

Unele dintre aceste schimbări se văd deja în joburi care există, dar care nu sunt încă percepute ca niște trasee de cariere stabile, de tipul celor de la care să îți imaginezi că vei ieși la pensie. Printre acestea, amintim:

1.Specialist în criminalistică digitală

Analizează atacuri informatice și urmărește „urmele digitale” ale infractorilor.

2.Specialist în protecția datelor

Se asigură că informațiile personale sunt colectate și folosite corect.

3.Specialist în energie regenerabilă

Lucrează cu tehnologii precum energia solară sau eoliană pentru a reduce dependența de combustibili fosili.

4.Inginer de clima

Dezvoltă soluții pentru combaterea schimbărilor climatice și adaptarea orașelor la acestea.

Aș vrea să evidențiez și două roluri care, în opinia mea, abia încep să prindă contur:

1.Consultant de etică pentru inteligența artificială

Analizează dacă sistemele AI sunt corecte și nediscriminatorii. De exemplu, poate verifica dacă un algoritm de recrutare tratează toți candidații în mod echitabil.

2.Manager de identitate digitala

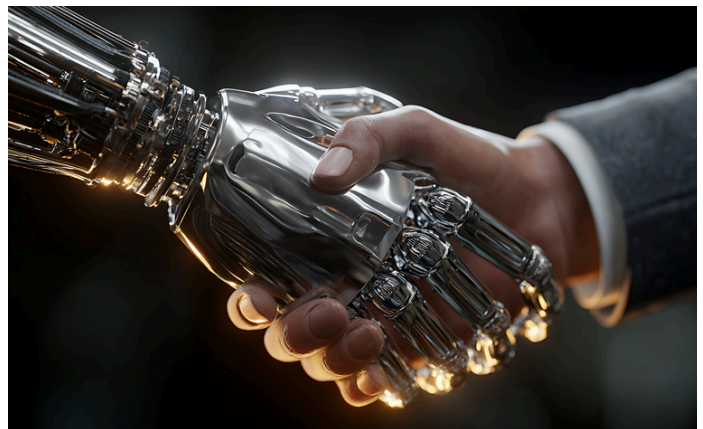
Gestionează prezența online a unei persoane sau a unei companii, de la reputație până la securitate.

Nu doar domeniul IT: cum se schimbă toate joburile

Imaginea cea mai vizibilă și, probabil, cea mai discutată a viitorului muncii este tehnologia. Totuși, lucrurile sunt mai complexe de atât. Schimbările nu se opresc la domeniile digitale, ci influențează întreaga piață a muncii, inclusiv meseriile pe care le consideram „tradiționale” până nu demult. Poate cea mai interesantă transformare este că granița dintre munca de birou și cea practică începe să se estompeze.

Nu mai vorbim despre două lumi separate, ci despre două lumi care se apropie tot mai mult. Pe de o parte, joburile de birou devin mai automatizate și mai specializate. Pe de altă parte, meseriile practice devin mai tehnice, mai bine plătite și tot mai legate de tehnologie.

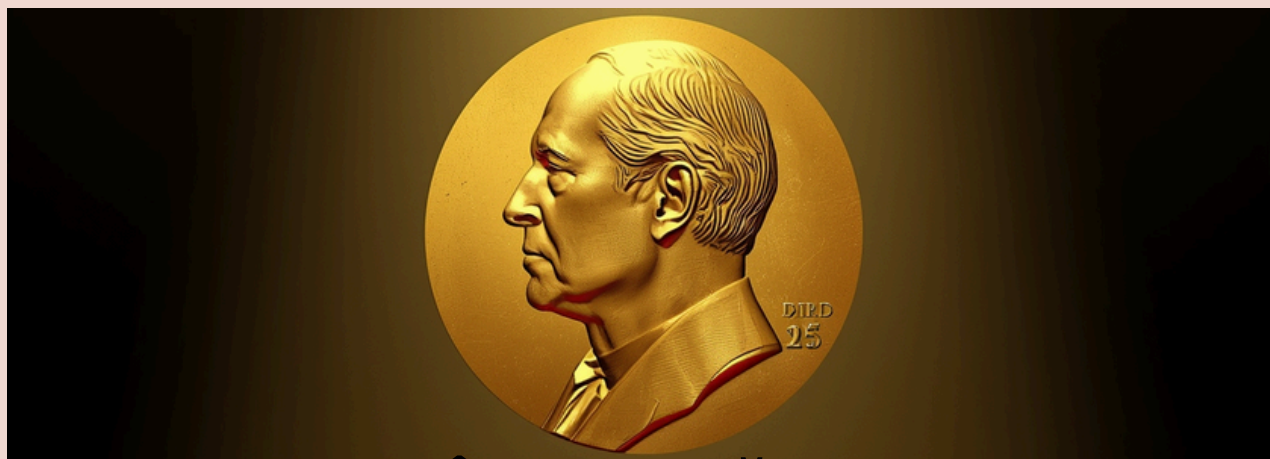

De fapt, ceva contraintuitiv se întâmplă: multe dintre joburile care cresc cel mai rapid sunt cele practice. Doar că aceste meserii nu mai arată ca înainte. Azi implică tot mai multă tehnologie, echipamente avansate și competențe noi. De exemplu, în construcții, muncitorii nu mai lucrează doar pe baza experienței, ci folosesc modele 3D, aplicații de planificare și echipamente ghidate digital pentru a executa lucrări cu precizie mai mare.

În agricultură, tractoarele moderne sunt practic computere pe roți, iar fermierii folosesc drone și senzori pentru a monitoriza culturile și a optimiza recolta. În logistică sau depozite, multe procese sunt coordonate de sisteme automate, iar lucrătorii interacționează cu roboți și software de management al stocurilor. În sănătate, medicii folosesc tot mai des inteligența artificială și imagistica avansată pentru a detecta boli mai rapid și mai precis, iar unele intervenții sunt asistate de roboți sau sisteme digitale de înaltă precizie. În educație, profesorii nu mai predau doar clasic, ci folosesc platforme digitale, instrumente interactive și chiar AI pentru a personaliza procesul de învățare pentru fiecare elev.

Și dacă ne întoarcem la titlurile acelea de joburi care par uneori complicate, ele nu sunt acolo doar ca să sune impresionant. Sunt, de fapt, un semn al schimbării. Pe măsură ce rolurile devin mai complexe și combină mai multe tipuri de abilități, și felul în care le numim se schimbă. În final, viitorul muncii nu e doar despre joburi noi sau despre tehnologie. E despre cum oamenii și tehnologia ajung să lucreze împreună. Iar poate cel mai important „skill” nu este unul fix, ci mai degrabă capacitatea de a te adapta, de a învăța constant și de a ține pasul cu schimbarea.

SEVA ROMÂNEASCĂ - NOBEL-UL UITAT

MARIA SOARE

Ascensiunea și declinurile economice, ritmul alert al întorsăturilor politice și întunecimile firii umane lasă adesea în penumbra uitării sau a neștiinței clipa de lumină care a schimbat soarta generațiilor, care a adus speranță destinelor rătăcite prin boli ori prin nevroze. Și mai adânc încă, e îngropată valoarea poporului în care uneori ascundem că ne naștem, a pământurilor salvate de la cucerire de o mână de oameni, a limbii atât de prețuite de rațiuni superioare, visând triumful cunoașterii, al culturii, al identității naționale... Nădăduiesc astfel, drag cititor, să aduc câteva clipe de comemorare câtorva dintre marii Români care și-au lăsat amprenta nepieritoare asupra științei și a artei de pretutindeni și cărora recunoștința le este adusă într-o prea mică măsură în timpurile prezente.

Ascunzând în esența sufletului său nobilul vis de a vindeca bolnavii de cumplitul cancer, George Palade își întipărește semnătura în neuitare drept întâiul român câștigător al premiului Nobel (1974) și părintele biologiei celulare. Născut într-o familie cufundată în studiu (tatăl său a fost profesor de filozofie, iar mama, institutoare), Palade se adâncește de tânăr în cercetare asiduă, adesea lucrând, după cum mărturisește Maya Simionescu (președinte al Societății Române de Biologie Celulară, director al Institutului de Biologie și Patologie Celulară din cadrul Academiei Române și bună prietenă a Omului de știință), câte douăsprezece-treisprezece ore pe zi și studiază, atât în ținuturile natale, la

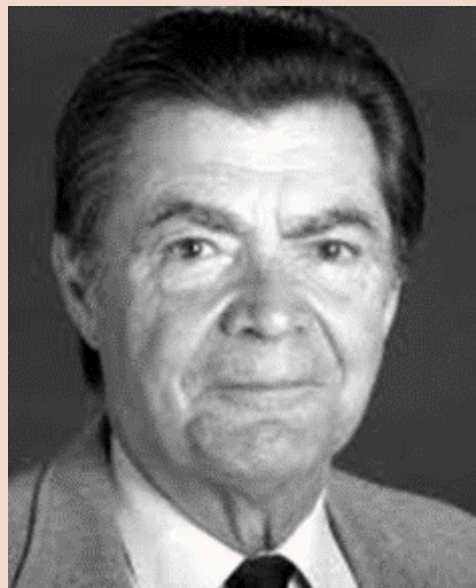
Universitatea din București, cât și pe tărâmurile străine, ajungând ceretător al universității newyorkeze Rockefeller. Întâlnindu-l pe Albert Claude, Palade descoperă valoarea microscopiei electronice și a biochimiei în domeniul ce i-a marcat, o viață întreagă, pasiunea: citologia.

În 1953, cercetătorul observă o anomalie în sinele celulelor: niște componente negricioase, promițând o importanță cu neputință de neglijat. Odată cu timpul, realizează că respectivele particule sunt indispensabile celulelor, reprezentând însuși mecanismul lor de hrănire, întrucât sintetizează proteinele, atât pentru uz propriu (ca să înlocuiască membrana), cât și pentru export, acestea trecând în sânge, în lichidul interstițial etc.

Cuprinși de febra inspirației, biologii propun denumirea descoperirii asemeni tutorelui lor (“granulele lui Palade”), însă medicul refuză, marea sa contribuție ajungând cunoscută sub numele de astăzi de “ribozomi”.

Cu toate acestea, curiosul premiant deținător al „Medaliei Naționale pentru Știință” nu s-a limitat la acest fundament al dezvoltării ulterioare a patologiei și terapiei celulare, fiind fascinat de natură în ansamblul complexității ei și un pasionat de scuba diving și de cățărări montane. Mai mult, își îmbină firea militantă pentru cercetarea fundamentală cu dragostea de literatură și de poezie română.

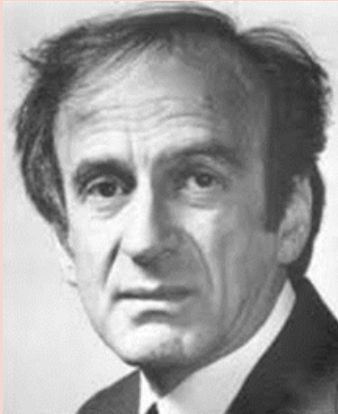
Atingând binemeritata vârstă de 95 de ani, ieșeanul Palade nu renunță niciodată la patria sa, cerând să fie înmormântat sub veghea Munților Carpați.

Sub stigmatul Lagărului de exterminare Auschwitz-Birkenau, unde a devenit cunoscut ca A-7713 și a exmatriculării din gimnaziul de la Oradea, Elie Wiesel aduce România anilor '86 în rândul țărilor laureate cu premiul Nobel pentru pace. Activistul, scriitorul, profesorul, filosoful, ziaristul și eseistul american născut în Sighetu Marmăției devine, de mic, un om al religiei și al multi-culturalității (învață ebraică și idiș, pe lângă româna, maghiara și germana pe care le știa fluent), dar și un supraviețuitor al tragicei pierderi a familiei sale, căci mama, tatăl și una dintre surori au fost uciși de cruntele condiții ale închisorii.

În tinerețe, studiază literatura, psihologia și filosofia pariziană la Sorbona și debutează ca jurnalist al publicațiilor „L'Arche” și „Tsien in Kamf”, urmând ca, mai apoi, să-și ocupe locul de reporter la cel mai mare ziar israelian al vremii „Yediot Ahronot”. În urma unui accident ce l-a imobilizat timp de peste un an de zile, Elie Wiesel condamnă, din ce în ce mai vehement, crimele și nedreptățile ce împânzeau soarta comunităților etnice de pretutindeni, ajungând să fie numit „Profesor distins” de către Universitatea Municipală New York și să creeze, alături de soția sa, Fundația Elie Wiesel pentru Umanitate, denumită ulterior Consiliul American pentru Păstrarea Memoriei Holocaustului. Însă lupta sa nu se oprește aici, dovadă fiind lucrarea „Noaptea”, o descriere autobiografică despre viața în lagărele de exterminare naziste, pentru care primește Nobel-ul pentru Pace. „Mesager al omeniei” (conform Comitetului Norvegian pentru premiul Nobel), a organizat conferințe internaționale unde marile minți reflectau asupra viitorului umanității și propune occidentalizarea României, nu numai instituțional, ci în întregul univers al mentalităților sale.

Cu toată dorința de a cuprinde complexitatea realizărilor sale, în limitarea timpului, am să conchid prin a evidenția, atât longevitatea autorului a peste 57 de cărți (la vârsta de 80 de ani, el continua să predea la Universitatea din Boston și să conducă centrul pe care îl fondase), cât și teribila sa profunzime, neîndoios explicată de citatul său celebru: „Nu vă întrebați unde a fost Dumnezeu la Auschwitz, întrebați-vă unde a fost omul! Să uiți, să taci, să fii indiferent la cele din jurul tău, sunt unele din cele mai mari păcate”

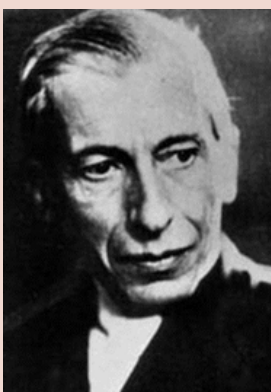
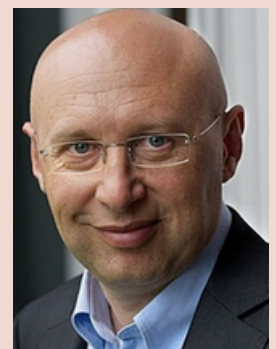

În spirit similar, Herta Müller a obținut distincția Nobelului pentru literatură din 2009 pentru studiul dezrădăcinării pricinuite de comunism. Născută în 1953 într-o familie de șvabi din Banat și emigrantă, din 1987, în Germania, după ce conexiunile sale cu membrii Aktionsgruppe Banat atrag atenția Securității, scriitoarea își câștigă reputația peste hotare, odată cu romanul „Leagănul respirației” (2009), valoarea ajungându-i, ulterior, cunoscută și în țara noastră.

Revenind pe tărurile științelor naturale, 2014 completează seria premiilor românești cu un Nobel în chimie, semnat de Ștefan W. Hell, arădean care a emigrat, la 16 ani, în Ludwigshafen-ul nemțesc. Doctor în Fizică, având calificativul „Suma Cum Laude”, dezvoltă, alături de cercetătorii americani Eric Betzig și William Moerner, microscopia fluorescense cu super – rezoluție, ce îl trece, de atunci încolo, în rândurile Marilor Cercetători ai lumii. În prezent, Hell aduce României o nouă mândire, fiind directorul Institutului Max Planck de Chimie Biofizică din Gottingen.

Dorindu-i țării cât mai multe rațiuni care s-o închidă în neuitare, aş dori să închei prin amintirea lui Nicolae Paulescu, un destin supus nedreptei renegări, având o esențială contribuție la descoperirea insulinei, întâiul tratament eficace împotriva diabetului. Deși, la 6 noiembrie 1923, a atașat o copie a articolului publicat cu 6 luni înaintea acordării premiului Nobel în Medicină, acesta nu a izbutit, din nefericire, să primească recunoștința cuvenită.

Luptând cu vraja efemerității timpului, inteligența izbutește, aşadar, să triumfe, amintirea generațiilor laudând “testamentul” Marilor Oameni și adăugând din ce în ce mai multă lumină, mai multă cunoaștere, mai multă recunoștință.

ESTETICA PREZENȚEI: O SCRISOARE CĂTRE TIMPUL REGĂSIT

CRISTINA LAZĂR

Ne trăim existența sub imperiul unui ritm implacabil, angrenați într-o cursă iluzorie în care linia de orizont pare să se îndepărteze cu fiecare pas precipitat pe care îl facem. Ne trezim în fiecare dimineață nu pentru a întâmpina lumina, ci pentru a răspunde unei chemări tăcute, prinși direct într-o cadență a urgențelor pe care rareori le chestionăm. Am ajuns să considerăm viteza drept o virtute supremă, o dovadă a utilității noastre în lume, convinși în mod eronat că liniștea, completitudinea sau fericirea ne așteaptă mereu undeva dincolo de următorul efort, dincolo de următoarea barieră doborâtă. Și totuși, în această goană perpetuă spre un viitor pe care nu îl deținem, pierdem singurul fragment de certitudine care ne aparține în mod inalienabil: prezentul. Trăim adesea ca niște pasageri clandestini în propriul nostru destin, străbătând o viață pe care uităm să o locuim cu adevărat.

Această grabă continuă acționează ca un vâl așezat asupra spiritului. Ea nivelează contururile realității, estompează nuanțele și ne transformă zilele într-un clarobscur din care detaliile lipsesc cu desăvârșire. Oamenii se transformă în siluete grăbite, peisajele devin simple fundaluri derulate pe repede înainte, iar trăirile se reduc la reacții efemere.

Am uitat arta de a decanta bucuria. Ne validăm existența printr-o fugă constantă, confiscând din propria noastră sensibilitate pentru a alimenta o agendă rece și impersonală. Însă, oricât de mult am accelera, viteza nu reușește decât să ne îndepărteze de noi înșine, lăsându-ne sărutul ploii sau spectacolul unui apus doar ca amintiri vagi, neasimilate de suflet.

În fața acestei dominații a cronometrului, a alege să te oprești devine un act de o profundă suveranitate și de un curaj inegalabil. Nu este o capitulare, nu este o manifestare a stagnării, ci o eliberare asumată. Când refuzi să mai fii purtat de curent, când decizi, cu o luciditate deplină, să faci acel prim pas mai rar, lumea nu se prăbușește; dimpotrivă, abia atunci începe să se contureze cu adevărat. A te opri înseamnă a-ți revendica domnia asupra propriilor simțuri. În acea tăcere monumentală care se lasă atunci când zgomotul lumii se stinge, timpul încetează să mai fie un adversar. El se dilată, devenind un sanctuar în care îți dai voie, pur și simplu, să existe. Simți densitatea aerului, observi jocurile de lumini și umbre care sculptează arhitectura unui simplu arbore, percepi textura momentului. Acestea nu sunt fragmente de banalitate, ci ancore care te smulg din iluzia viitorului și te redau chintesenței tale.

Abia în această stare de prezență pură, pasiunile noastre își pot revela adevărata forță eliberatoare. Ia în considerare momentul în care mâinile tale se așază pe lemnul unei chitare. Dacă spiritul îți este încărcat de neliniștea zilei de mâine, atingerea corzilor va produce o simplă succesiune mecanică de sunete. Însă, atunci când te oprești, când îți concentrezi întreaga ființă în vibrația care ia naștere sub degetele tale, actul devine sacru. Un simplu acord se transformă într-o confesiune nedisimulată a sufletului, o emoție pură care rezonază în tine și care curăță tot ceea ce e superfluu.

La fel se întâmplă și în reverberația tăcută a scrisului. Să așterni cuvinte pe hârtie dintr-o tihnă profundă nu reprezintă un demers intelectual, ci o decantare a sinelui. Cerneala devine o prelungire a minții tale, o transpunere a celor mai intime taine în fraze care capătă propria lor viață. În acea aliniere perfectă între gând, mână și hârtie, ești nefiltrat, nealterat de așteptări, absolut liber.

Mai profund de atât, necesitatea de a încetini își găsește apogeul în complexitatea legăturilor umane. Ritmul cotidian creează distanțe invizibile chiar și între sufletele care împart același spațiu. A te opri înseamnă a le oferi celor care te înconjoară cel mai nobil și mai rar omagiu: atenția ta nedivizată, inalterabilă. Înseamnă a sta alături de prietenii tăi fără ca mintea să-ți evadeze în altă parte, ascultându-le nu doar cuvintele, ci și tăcerile, rezonând cu entuziasmul lor și oferindu-le luxul de a fi văzuți și înțeleși până în cele mai profunde straturi ale ființei lor. Camaraderia autentică se forjează tocmai în acele spații atemporale în care două minți își permit să respire la unison, eliberate de constrângerile oricărui orar.

Iar atunci când privirea îți cade asupra omului pe care îl iubești, acea oprire capătă valențe aproape cosmice. Nu poți cunoaște și nu poți prețui cu adevărat un suflet dacă îl privești doar din goana unei vieți trăite în alertă.

Iubirea, în forma ei cea mai înaltă și mai nobilă, reclamă contemplație. Reclamă timp pentru a observa lumina care se frânge pe chipul său, pentru a asimila acel zâmbet pe care îl păstrează doar pentru tine, pentru a-i asculta respirația în liniștea de nepătruns a serii. Să fii prezent alături de acea persoană înseamnă să recunoști caracterul inefabil și vulnerabil al timpului vostru împreună. Nimic nu este garantat la nesfârșit. De aceea, fiecare privire interceptată, fiecare atingere și fiecare cuvânt șoptit capătă greutatea unei comori neprețuite.

A iubi cu adevărat presupune a te opri din orice altă căutare pentru a simți o recunoștință copleșitoare față de simplul fapt că acea ființă există și că destinele voastre, dintr-o infinitate de probabilități, s-au intersectat magnific.

Existența noastră nu este un maraton continuu către o destinație finală, căci apogeul nu constă în linia de sosire. Existența se definește prin însăși textura drumului, prin calitatea pașilor noștri și prin profunzimea cu care onorăm fiecare popas. Să apreciezi fiecă clipă înseamnă să înalți actele cotidiene la rang de operă de artă. Înseamnă să transformi o simplă cină într-o celebrare a conexiunii umane, să percepi munca pentru propriul tău viitor nu ca pe o povară impusă, ci ca pe o afirmare demnă a propriului potențial.

Așadar, refuză cu eleganță cursa pe care lumea încearcă să ți-o impună. Alege grandoarea de a rămâne ancorat în „aici” și „acum”. Trage aer în piept și permite-i vieții să te pătrundă cu toată frumusețea, profunzimea și intensitatea ei. La asfințitul tuturor lucrurilor, nu ne vom măsura valoarea în funcție de termenele-limită respectate sau de graba cu care am străbătut anii. Memoria sufletului va păstra doar lumina acelor momente în care am fost cu adevărat prezenți: ecoul muzicii care ne-a purificat, greutatea cuvintelor așternute cu tihnă, zâmbetele împărtășite și, mai presus de orice, infinitul dintr-o privire plină de iubire. Acelea sunt singurele frânturi de eternitate care ne sunt permise pe pământ. Iar pentru a le atinge, este de ajuns doar să ai curajul imens, de neclintit, de a te opri și de a simți cum pulsează inima lumii.

DINCOLO DE MANUAL: EDUCAȚIA ECONOMICĂ: DE LA TEORIE LA COMPETENȚĂ

TABITA NICOLETA ALEXANDRU

De câte ori un profesor nu și-a surprins elevii sau studenții întrebând, cu manualul de economie deschis în față: Dar eu la ce voi folosi asta în viața reală? De câte ori poate chiar noi nu ne-am întrebat același lucru, pierduți printre formule și grafice în nopțile albe din sesiune? În realitate însă, economia nu e numai despre cifre. Nici doar despre grafice reci trântite pe foi sau pe tablă. Economia este despre decizii sub presiune, cost de oportunitate sau gestionarea resurselor – limitate după cum bine știm – cât mai eficient posibil.

Dar cum traducem elevilor/studenților aceste concepte științifice într-un limbaj cât mai accesibil ca să ne asigurăm că economia nu rămâne doar o disciplină de examen, ci devine un pilon al viitorului cetățean informat? Cum îi învățăm să transforme memorarea definițiilor în înțelegerea mecanismului economic prin care funcționează societatea?

Răspunsul nu stă în manuale mai complexe sau cursuri mai stufoase, ci în conectarea părții teoretice cu situațiile concrete în care elevul/studentul se poate lovi de conceptul economic explicat la clasă.

Spre exemplu, atunci când elevul/studentul înțelege că inflația nu reprezintă doar formula rece, standard a Indicelui Prețurilor de Consum (IPC), ci realitatea grea a scăderii puterii de cupărare, care se traduce scăderea venitului personal, atunci teoria capătă un sens mai profund, mai pragmatic, devenind motivul pentru care produsele lor prefeate sunt mai scumpe decât au fost anterior.

Dacă luăm un alt exemplu, cel al costului de oportunitate, care în teorie reprezintă "valoarea celei mai bune alternative sacrificate atunci când se ia o decizie", putem explica elevilor/studentilor că aceasta nu este o definiție rigidă de manual, ci un fundament al propriei lor vieți: alegerile zilnice. Alegerea dintre a face un proiect sau a petrece două ore pe rețelele de socializare nu se măsoară în bani, ci în beneficiul pierdut al variantei la care se renunță.

În esență, a preda economia dincolo de manual înseamnă a transforma conceptele teoretice abstracte în realitatea concretă a vieții. A explica tinerilor că fiecare alegere, de la cum își gestionează timpul, până la cum își gestionează finanțele, nu e un act de hazard, ci un parcurs economic, imperativ a fii realizat responsabil și conștient.

Așa-dar misiunea profesorilor nu este doar despre a livra o definiție, ci de a forma cetățeni capabili să înțeleagă lumea din jurul lor și să ia decizii informate, majoritar raționale și cu un fundament practic cât mai ridicat. Astfel, în afara sălii de clasă sau a amfiteatrului, economia nu este doar despre ceea ce știm din teorie, ci despre cum știm să transpunem teoria în competențe care să ne ajute în viața personală și profesională ulterioară.

Echipa

